

Initiatiefvoorstel voor de raadsvergadering van

.....

Jaar 2015
Afdeling 1
Nummer <gemblnr>
Publicatiedatum
Agendapunt <agpnr>
Datum initiatiefvoorstel 23 oktober 2015

Onderwerp

Initiatiefvoorstel ter instemming van het raadslid de heer Groot Wassink (GroenLinks) van 22 oktober 2015, getiteld: 'Democratische Proeftuin Amsterdam' en kennisnemen van de bestuurlijke reactie

Met dit initiatiefvoorstel stel ik u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare
besluiten wordt
gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van het raadslid de heer Groot Wassink (GroenLinks) van 22 oktober 2015, getiteld: 'Democratische Proeftuin Amsterdam',

Mede gezien de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel en de behandeling in de raadscommissie voor Algemene Zaken;

besluit:

- I. in te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel;
- II. het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
van Amsterdam in 2016 een democratische proeftuin te maken en daarin de
in dit initiatiefvoorstel genoemde voorstellen uit te voeren.
- III. kennis te nemen van de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet art. 147a, lid 1

Initiatiefvoorstel

Inleiding

GroenLinks wil dat Amsterdam een stad is waar bewoners en belanghebbenden maximaal betrokken zijn bij de inrichting van hun directe leefomgeving. Wij zijn er van overtuigd dat politieke besluitvorming beter wordt als zo veel mogelijk mensen hebben meegedacht en draagvlak onder bijvoorbeeld bewoners zo groot mogelijk is.

Op heel veel verschillende manieren kunnen Amsterdammers nu al meedenken en beslissen over hoe de stad er uit moet zien. De meest makkelijke vorm is door te gaan stemmen als er verkiezingen zijn voor de gemeenteraad en de bestuurscommissies. Daarnaast kunnen burgers naar hartenlust demonstreren,

petities starten, inspreken in de raad of meedoen aan participatietrajecten die vaak bij besluitvorming wordt opgezet.

De mogelijkheid hebben je stem te laten horen en mee te beslissen is niet alleen van belang voor burgers. Juist voor politici en beleidsmakers is het cruciaal dat de koers die zij uitzetten, wordt getoetst aan de samenleving. Ons inziens bevordert intensieve betrokkenheid van burgers de representativiteit en legitimiteit van het openbaar bestuur.

De vraag die we onszelf, als politici van Amsterdam, moeten stellen is of we tevreden achterover kunnen leunen omdat alles goed geregeld is of dat er op het vlak van democratie en participatie zaken zijn die beter kunnen. Het zal weinig verassend zijn dat GroenLinks de laatste mening is toegedaan.

Ondanks verschillende initiatieven als opkomstbevorderingscampagnes daalt de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen al jaren gestaag. En dat terwijl het lokale bestuur steeds grotere verantwoordelijkheden krijgt door de verschillende decentralisaties. GroenLinks vindt een brede discussie over opkomstbevordering zinvol maar denkt dat de lokale democratie ook door andere instrumenten versterkt kan en moet worden. Een van die manieren is het inbouwen van tussentijdse interventies als referenda. Daar de verkiezingen maar eens in de vier jaar zijn kan een referendum over een prangende kwestie tussentijds de democratische legitimiteit van een bepaald besluit versterken dan wel ontkrachten.

Ook ten aanzien van de diverse participatietrajecten past geen passiviteit. Meestal zijn deze trajecten op papier goed geregeld maar blijkt de praktijk weerbarstiger. Te vaak voelen bewoners zich te laat betrokken. Met regelmaat worden ze 'geïnformeerd' terwijl de indruk eerder werd gewekt dat het besluit als zodanig ook ter discussie stond. Belangrijk bij inspraak of meedenken door bewoners is dat er duidelijke kaders en spelregels vooraf worden gecommuniceerd, zodat iedereen weet wat de voorliggende vraag inhoudt en wat de reikwijdte van de participatie is.

In de praktijk blijkt vaak dat sommigen vaker participeren dan anderen. Door tal van redenen lukt het in elk geval niet een dwarsdoorsnede van de bevolking aan te spreken. Je kunt er over van mening verschillen of dat ook moet, want als mensen niet meedoen kan dat ook een statement zijn. Wat GroenLinks betreft moet het gemeentebestuur altijd het streven hebben bij participatie een afspiegeling van de bevolking te betrekken. Als dat niet lukt maakt dat op zich zelf de inbreng van hen die wel geparticipeerd hebben niet minder waardevol, maar het doel moet altijd zijn zo veel mogelijk Amsterdammers van verschillende pluimage aan te spreken.

Naast heldere kaders en regels is het cruciaal dat er geen onduidelijkheid bestaat over het politieke commitment. Burgers moeten van te voren weten op welke manier bestuurscommissies en de gemeenteraad de resultaten van de participatie weegt. Accepteert de raad de uitkomst van een referendum of juist niet? En hoe wegen partijen buurt- en stadsbelang? Duidelijkheid hierover is bepalend voor de mate waarin participatie zinvol is.

Burgers willen betrokken zijn, er zijn verschillende mogelijkheden daartoe en er zijn tal van initiatieven in de stad. Het is aan de politiek en het bestuur om daar iets mee

te doen. Dat hoeft niet altijd ingewikkeld te zijn. Soms gaat het om het bekender maken van iets wat op beperkte schaal al prima werkt. Neem bijvoorbeeld de 'verbeter-de-buurt-app'. Met deze app kun je ideeën en klachten indienen over een specifieke plek in de stad. Het is niet alleen een handige manier om als bewoner snel en makkelijk je klacht of idee voor de buurt aan de gemeente door te geven en te weten in welk stadium van behandeling die melding is. Ook is het een goede manier om ideeën voor verbeteringen in de stad aan te dragen en te verspreiden onder medebewoners. Ondanks deze waardevolle mogelijkheid wordt deze app niet op grote schaal gebruikt. De gemeente houdt hier geen cijfers van bij, maar als we kijken naar de app zelf, zien we dat het aantal meldingen over ideeën om de buurt te verbeteren nog laag is. Het vergroten van de bekendheid van deze app zou bijdragen aan bewonersparticipatie en het gevoel van eigenaarschap over de buurt te versterken. Een hele simpele maatregel met mogelijk grote gevolgen.

Wat GroenLinks Amsterdam betreft kan de lokale democratie en de politiek-bestuurlijke besluitvorming wel wat vernieuwing gebruiken. Te weinig mensen zijn op de hoogte van- en betrokken bij de mogelijkheden die er zijn om invloed uit te oefenen. Daarnaast sluiten die mogelijkheden niet altijd goed aan bij wat bewoners kunnen en willen en het garanderen van representatie van de Amsterdammers blijft een zoektocht.

Wij vinden dat de gemeente de Amsterdammers moet uitdagen en faciliteren om bij te dragen aan de besluitvorming. Om bewoners en betrokkenen beter de mogelijkheid te bieden mee te doen aan de besluitvorming over de stad moet er:

- Meer geëxperimenteerd worden met verschillende manieren van democratische betrokkenheid;
- Meer mogelijkheid worden geboden voor bewezen, directe democratie, zoals referenda ;
- Eindelijk uitvoer worden gegeven aan de -bijna raadsbrede- motie Hoek uit juni 2013 waarin de gemeenteraad opdracht geeft tot het instellen van buurtrechten.
- In het beleid en in het budget meer rekening gehouden worden met ideeën van burgers zelf

Vanuit de overtuiging dat besluitvorming aan kracht wint als zij breed is bediscussieerd en wordt gedragen, en vanuit de overtuiging dat de lokale democratie en de betrokkenheid van burgers kunnen en moeten worden verbeterd, doet GroenLinks de volgende voorstellen om van Amsterdam in 2016 een democratische proeftuin te maken:

1) Geef bewoners de mogelijkheid voor een buurt-, wijk- of stadsdeelreferendum

Met de verandering van het bestuurlijk stelsel is de mogelijkheid vervallen om een referendum op stadsdeelniveau te organiseren. Dat is wat GroenLinks Amsterdam betreft doodzonde. In een zich snel ontwikkelende stad vindt GroenLinks het van essentieel belang dat burgers aan de democratische noodrem kunnen trekken als er besluiten worden genomen die zeer ingrijpend zijn voor hun buurt of wijk. Het stads-

brede referendum is verordening-technisch nog wel mogelijk. GroenLinks wil dat burgers de mogelijkheid terugkrijgen om ook op buurt-, wijk- en stadsdeelniveau referenda te organiseren.

GroenLinks stelt dus voor om het lokale referendum in ere te herstellen en vraagt het college een voorstel te doen om dat verordeningen-technisch mogelijk te maken. GroenLinks Amsterdam wil dat:

- **Bewoners, na het ophalen van een vooraf vastgelegd aantal handtekeningen, op buurt, wijk- of stadsdeelniveau, een referendumverzoek kunnen indienen bij het Algemeen Bestuur van het betreffende stadsdeel, en dat het Algemeen Bestuur van de bestuurscommissie in overleg met de initiatiefnemers vooraf de referendumvraag en het referendumgebied bepaalt.**

2) Leg de buurtrechten vast in Amsterdamse verordeningen.

In juni 2013 is de motie Hoek, Poorter, Paternotte, Winsemius over buurtrechten aangenomen door de raad. Buurtrechten zorgen ervoor dat bewoners zelf de regie over hun buurt kunnen nemen. Door middel van buurtrechten krijgen zij een formele positie bij het nemen van initiatieven in hun buurt. Deze rechten moeten worden vastgelegd in verordeningen, zodat bewoners ze kunnen claimen.

Het college talmt nog altijd met de uitvoering van deze motie. En dat terwijl er organisaties en initiatieven in de stad zijn die praktische voorstellen hebben gedaan voor de invoer van deze buurtrechten, bijvoorbeeld het stuk: 'Ruimte voor initiatief' dat aan de gemeenteraad en het college is aangeboden.

GroenLinks Amsterdam wil dat de buurtrechten zoals omschreven in de motie zo snel mogelijk worden ingevoerd.

Daarom stelt GroenLinks Amsterdam voor dat:

- **Het college in overleg treedt met de opstellers van 'Ruimte voor Initiatief' en uiterlijk januari 2016 een uitgewerkt voorstel voorlegt aan de commissie Algemene Zaken, waarin zij de gemeenteraad adviseert over hoe de buurtrechten kunnen worden vastgelegd verordeningen en waarin zij rapporteert over de gesprekken met de initiatiefnemers.**

3) Ga aan de slag met de Burgertop Amsterdam

Afgelopen juni vond de Burgertop Amsterdam plaats.¹ Amsterdammers konden zichzelf opgeven en vervolgens werd er één dag gesproken over onderwerpen die men zelf had ingezonden. Er waren open gesprekken met oplossingsgerichte uitkomsten. Dit mooie initiatief is een voorbeeld van hoe de Amsterdammer van zich kan laat horen. Een initiatief als dit moet met open armen worden ontvangen door het Amsterdams bestuur.

Aangezien het een experiment betrof hebben de initiatiefnemers een aantal punten ter verbetering voor volgende edities geformuleerd. Ten eerste, doordat men zichzelf

1. <http://burgertop-amsterdam.nl/>

kon opgeven, was de Burgertop geen afspiegeling van de Amsterdamse samenleving. Vooral hoogopgeleiden van 55 of ouder met een Nederlandse etnische achtergrond namen deel.² Daarnaast was de bijeenkomst niet gebonden aan bestuurlijk commitment vanuit de gemeente. De initiatiefnemers zijn met de uitkomsten over het proces van de top langs alle bestuurscommissies gegaan en hebben op deze manier wel een terugkoppeling aan de lokale politiek kunnen maken. Ook zijn verschillende inhoudelijke uitkomsten onder de aandacht gebracht van de gemeenteraad, het college en de bestuurscommissies. Maar het is niet duidelijk wat er concreet met deze resultaten gebeurt.

GroenLinks stelt daarom voor dat:

- **De gemeente Amsterdam zich verbindt aan initiatieven als de Burgertop Amsterdam en aanknopingspunten biedt om nieuwe edities te organiseren, verder samen te werken en concreet uitkomsten te realiseren. Hiervoor een plan en budget ter bespreking voor te leggen aan de commissie Algemene Zaken.**

4) Haal best practices en lessen op bij de G250 Buurttop de Pijp

De Buurttop de Pijp is opgericht door een werkgroep bestaande uit bewoners, ondernemers, leden van de bestuurscommissie en ambtenaren van Stadsdeel Zuid.³ Bewoners en ondernemers uit de Pijp zijn vanuit dit initiatief met elkaar en met ambtenaren en politici in gesprek gegaan over onderwerpen met betrekking tot de buurt die zij zelf van te voren hadden uitgekozen. Onderwerpen waren bijvoorbeeld: luchtkwaliteit, veiligheid en diversiteit van ondernemers. Door middel van stemming zijn buurtgerichte oplossingen voor verschillende vraagstukken gekozen die in de gebiedsagenda's verwerkt konden worden.

De organiserende werkgroep is doorgegaan met een vervolg na de buurttop onder de naam G250Werkt!. Dit is een platform voor werkgroepen op diverse thema's, samengesteld met bewoners, ondernemers, ambtenaren en politici. De G250Werkt! experimenteert met deze vernieuwende vorm, gesteund door het ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van het project Democratic Challenge. In Amsterdam kunnen we leren van deze vernieuwende vormen van participatie.

GroenLinks Amsterdam stelt voor om:

- **De G250 te vragen zichzelf te evalueren en een advies uit te brengen met best practices en mogelijke lessen, opdat bestuurscommissies en gemeenteraad van deze nieuwe democratische vormen kunnen leren en deze indien mogelijk in de hele stad kunnen laten floreren.**

5) Stel een burgerjury in

In Rotterdam is sinds 2015 een burgerjury actief. De burgerjury in Rotterdam is ingesteld vanuit de gemeente Rotterdam en heeft als doel 150 Rotterdammers hun oordeel te laten geven over het beleid van het college in de stad. De adviezen van de

2. <http://g1000nu.ning.com/nieuws/g1000 groningen-en-burgertop-amsterdam-onderzocht>

3. <http://g250buurttopdepijp.nl/>

burgerjury zullen zo goed als mogelijk mee worden genomen in het beleid.⁴

Amsterdam moet dit Rotterdamse voorbeeld in 2016 gaan volgen. Anders dan de burgerjury in Rotterdam, stellen wij voor om de deelnemers aan deze burgerjury te loten, omdat in Rotterdam de jury geen goede afspiegeling van de samenleving was.⁵ Uit deze loting wordt vervolgens een representatieve groep geselecteerd op basis van leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en culturele achtergrond.

De burgerjury kan zowel gevraagd als ongevraagd adviseren over verschillende politieke onderwerpen. Deze onderwerpen kunnen variëren van verkeersveiligheid tot woningbouw en van duurzaamheid tot vuurwerk. Daarbij zouden leden van deze burgerjury gebruik moeten kunnen maken van zendtijd op omroep Salto om hun ideeën te communiceren. Leden van de burgerjury moeten vergoed worden voor hun tijd.

De politiek kan vervolgens de adviezen van de jury betrekken bij haar besluitvorming. Terugkoppeling aan de burgerjury zelf maar ook aan de rest van Amsterdam is daarbij erg belangrijk. Dit maakt dat de uitkomsten van het experiment zichtbaar zijn.

GroenLinks Amsterdam stelt voor:

- **Om in 2016 een Amsterdamse variant van de burgerjury te starten en de opzet hiervoor ter bespreking voor te leggen aan de commissie Algemene Zaken.**

Het lid van de gemeenteraad van Amsterdam

B.R. Groot Wassink

4. <http://www.rotterdam.nl/burgerjury>

5. <http://versbeton.nl/2015/04/waarom-rotterdam-niets-wijzer-wordt-van-de-burgerjury/>